

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
TANEČNÍ A HUDEBNÍ FAKULTA

Hudební umění
Trubka

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

JAMES MORRISON - FENOMÉN HUDBY

Dávid Pollák

Vedoucí práce: prof. Vladimír Rejlek

Oponent práce: doc. Jaroslav Rouček, Ph.D.

Datum obhajoby: 4. 6. 2018

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha 2018

ACADEMY OF PERFORMING ARTS PRAGUE
MUSIC AND DANCE FACULTY

Musical Arts
Trumpet

BACHELOR THESIS

**JAMES MORRISON -
THE PHENOMENON OF MUSIC**

Dávid Pollák

Supervisor: prof. Vladimír Rejlek

Examiner: doc. Jaroslav Rouček, Ph.D.

Date of Graduate: 4 June 2018

Academic Degree: BcA.

Praha 2018

P r o h l á š e n í

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

James Morrison - fenomén hudby
----

vypracoval samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha dne .....

.....
podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy, tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Evidenční list

Souhlasím s tím, aby moje bakalářská práce byla půjčována k prezenčnímu studiu v Knihovně Akademie múzických umění v Praze.

Praha dne .....

.....

podpis studenta

Evidenční list

Uživatel stvrzuje svým podpisem, že tuto práci použil pouze ke studijním účelům a prohlašuje, že jí vždy řádně uvede mezi použitými prameny.

[illegible]

ABSTRAKT

Práce James Morrison - fenomén hudby představuje život a působení tohoto umělce. Poukazuje na jeho multiinstrumentalismus, techniku a styl hry, především na dechové nástroje. Dále charakterizuje vybrané jazzové trumpetisty na české a slovenské scéně a obsahuje také rozhovor s Jurajem Bartošem.

ABSTRACT

The thesis James Morrison - The Phenomenon of Music, introduces the life and work of this artist. It's pointing to his multiinstrumentalism, technique and style of his playing, especially playing the brass instruments. It's further characterizing choosen jazz trumpeters on the Czech and Slovak scene and it also includes interview with Juraj Bartoš aswell.

Poděkování

Děkuji Juraji Bartošovi za poskytnutý rozhovor.

Obsah

Úvod	1
1. James Morrison a jeho život.....	2
2. Jazz	4
4. Soubory Jamese Morrisona	6
4. 1. James Morrison Quartet	6
4. 2. James Morrison Academy Orchestra	9
4. 3. James Morrison a jeho "ONE MAN BAND"	10
5. Interpretační styl Jamese Morrisona	11
6. Významní jazzoví trumpetisté na Slovensku a v České republice	14
6. 1. Jaromír Hnilička	14
6. 1. Laco Deczi	14
6. 2. Juraj Bartoš	15
6. 2. Jan Hasenöhrl	19
6. 3. Ondrej Juraši.....	19
6. 4. Lukáš Koudelka	19
6. 3. Lukáš Oravec	20
Závěr	21
Použité informační zdroje	22

Úvod

Téma mé bakalářské práce zní James Morrison - fenomén hudby. Jedná se o současného multiinstrumentalistu, který ohromuje hudebníky po celém světě. Jelikož jsem měl tu čest slyšet tohoto umělce několikrát na koncertě živě, rozhodl jsem se mu svou práci věnovat. Vzhledem k rozsahu práce se budu zabývat jeho životem a současným zaměřením. James Morrison se věnuje především jazzu, proto považuji za důležité jazz jako jeden z významných hudebních fenoménů ve stručnosti popsat. Důležitou otázkou práce je možnost multiinstrumentalizace, tedy schopnost hráče hrát na špičkové úrovni na několik hudebních nástrojů. James Morrison je toho příkladem, a proto tento jev popíši.

Nedílnou součástí práce je popsání jeho diskografie, které čítá přes dvacet nahrávek. Některé analyzuji z interpretačního hlediska a představím jeho styl a vývoj. Jelikož je jazz velmi rozšířeným stylem jak v České republice, tak na Slovensku, považuji za podstatné zmínit se o několika jazzových trumpetistech současnosti, kteří reprezentují tento styl, a někteří z nich se zároveň zabývají i klasickou hudbou. Několik z vybraných interpretů (J. Hnilička, J. Bartoš, L. Deczi, J. Hasenöhrl, O. Juraši, L. Koudelka a L. Oravec) s Jamesem Morrisonem osobně spolupracují. V práci je stručně představím a s Jurajem Bartošem, současným jazzovým trumpetistou nejen na slovenské scéně, připravím rozhovor.

Dalším zdrojem informací jsou nahrávky Jamese Morrisona a internetové stránky. V neposlední řadě čerpám z knihy *Blowing My Own Trumpet*, kterou napsal sám James Morrison v roce 2006.

Cílem práce je popsat Jamese Morrisona, představit jeho působení v umělecké oblasti, vliv na ostatní umělce a talent umění hrát nejen na několik žesťových, ale i několik dechových a klávesových nástrojů. Dále chci čtenářům přiblížit jazz a pomyslně sjednotit jazzové a klasické hudebníky.

1. James Morrison a jeho život

James Lloyd Morrison je trumpetový virtuos a multiinstrumentalista. Narodil se 11. listopadu 1962 v Boorowa v Austrálii. Hraje na sopránový, altový, tenorový a baritonový saxofon, klarinet, na všechny druhy žesťových nástrojů (kromě lesního rohu), klavír a kontrabas. James Morrison pochází z hudební rodiny, jeho matka hraje na saxofon, klavír, sestra je trumpetistka, bratr hráč na bicí nástroje. Na trubku začal hrát v sedmi letech. Základy získal na školách Mona Vale a Pittwater High School, poté se zapsal na konzervatoř v Sydney, kde absolvoval kurz jazzu. Následovalo studium na univerzitě. Jeho hudebním průvodcem byl Don Burrows.

Tento všestranný umělec spolupracoval za svůj život s mnoha významnými umělci. Jeho kariéra začala velmi brzy. Od sedmi let hraje na trubku, v devíti letech založil svůj první soubor a od třinácti let vystupoval profesionálně. Záhy začal cestovat, v šestnácti letech byl pozván do Spojených států amerických na Monterey Jazz Festival. Následovalo turné po Evropě a koncerty ve významných městech: Montreux, Pori, Nice, Bern a další. Hrál a stále hraje s významnými umělci, jako Dizzy Gillespie, Cab Calloway, Woody Shaw, Red Rodney, George Benson, Ray Charles, B.B. King, Ray Brown a Wynton Marsalis. Vystupuje na světových pódiiích a v jazzových klubech, jako The Blue Note a Village Vanguard v New Yorku, New Morning v Paříži, Tokio Blue Note a Ronnie Scott v Londýně.

Současně se zúčastní zajímavých projektů, které spojují klasickou hudbu a jazz. Vystupuje se symfonickými orchestry a propojuje tak jazzový soubor se symfonickým zvukem. Mezi tyto projekty například patří: Jazz Meets Symphony s Londýnským symfonickým orchestrem vedeným Lalo Schifrinem, koncertoval v Royal Albert Hall s Londýnskou filharmonií a v Royal Opera House v Covent Garden pro princeznu Annu. Na Mezinárodním dnu jazzu 2016 byl James hostem prezidenta Obamy a první dámy Michelle Obamová v Bílém domě. James vystoupil s koncertem Tonkünstler Orchestra ve vídeňském muzeu a také byl hostem Berlínské filharmonie. Jediný český symfonický orchestr, který spolupracuje pravidelně s Jamesem Morrisonem, je Český národní

symfonický orchestr (dále jen ČNSO), konkrétně z iniciativy Jana Hasenöhrla, který ho zve na mezinárodní festival Prague Proms. James Morrison s ČNSO vystupoval poprvé v roce 2006 a naposledy v roce 2016.

Několik uznávaných umělců popsalo Jamese Morrisona následovně:

Ray Brown - "Genius"

Dizzy Gillespie - "Jeden z nejlepších"

Wynton Marsalis - "Člověče, James Morrison ale umí hrát!"

James Morrison je pedagogicky činný. Na Mount Gambier v jižní Austrálii založil James Morrison Academy of Music, která nabízí výhradně výuku jazzu ukončenou bakalářským titulem. Na této akademii mají studenti možnost studovat u světových "jazzmanů" z celého světa. Plánuje se spojení s The Juilliard School v New Yorku. Dále pořádá workshopy a semináře o jazzu po celém světě. James Morrison se zabývá skladbou a angažuje se při vytváření nových hudebních technologií, které využívá při svých vystoupeních.

Mezi jeho záliby patří létání, sám vlastní soukromé letadlo, které pilotuje. Dále velmi rád jezdí rally, byl dokonce hostem v televizním pořadu Top Gear Australia.

Název James Morrison - fenomén hudby jsem zvolil proto, abych vyzvedl vliv tohoto umělce napříč žánry, hudebními nástroji, generacemi, kulturami i státy. Australský hudebník, který ovládá hru na několik hudebních nástrojů a předává svou lásku k hudbě pomocí koncertů, seminářů i nahrávek, je pro mě fenoménem. Považuji za důležité v práci specifikovat přesný význam slova fenomén. Akademický slovník cizích slov ho definuje takto: *1. jev, úkaz, skutečnost, postižitelný úkaz; 2. neobyčejný zjev, mimořádný člověk*¹, příbuzné slovo fenomenální pak definuje následovně: *vynikající, neobyčejný, výborný*.²

---

¹ KRAUS, Jiří. *Nový akademický slovník cizích slov A - Ž*. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1351-2.

² KRAUS, Jiří. *Nový akademický slovník cizích slov A - Ž*. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1351-2.

2.Jazz

Jelikož je jazz hlavním stylem, který James Morrison hraje a zabývá se jím, v krátkosti ho charakterizuji. Cílem práce není tento žánr historicky popisovat a vysvětlovat jeho vznik či přesný vývoj, ale je důležité čtenáři přinést úvod do této problematiky a vysvětlit podoby jazzu, které se staly pro Jamese Morrisona životním stylem.

Definice jazzu byla již mnohokrát vyřčena a popsána. „*Termín jazz přináší různé, přestože související významy: 1) hudební tradice zakořeněná v provádění konvencí, které byly představeny a rozvinuty na počátku 20. století u afrických Američanů; 2) soubor postojů a předpokladů přinesených k tvorbě hudby, mezi něž patří především improvizace jako pojem tvořivého procesu; a 3) styl charakterizovaný synchronizací, melodickými a harmonickými prvky odvozenými od blues, cyklickými formálními strukturami a pružným rytmickým přístupem k frázování známému jako swing ....*“³. Takto definuje jazz *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. Odborných termínů bychom našli několik. Jednoduše se jedná o hudební a životní styl, který má své kořeny u afrických otroků, kteří byli přivezeni do Ameriky. Tento hudební žánr je v dnešní době převeden do různých podob a hudebníci jazzovou interpretaci studují na vysokých školách. Kniha *Tvář jazzu* z roku 1964 představuje jazzového hudebníka poněkud jinak než studenta vysoké školy. Jelikož mne tato kniha velmi zaujala, budu z ní citovat: „*Osudy některých jazzových hudebníků, kteří podleli následkům jazzového způsobu života, dlouhých nocí naplněných kouřem a alkoholem a nervového vyčerpání, vyvažovaného případně klamným lékem omamných drog, přivedly totiž v zromantizovaném podání prvních nadšenců na svět nový kult. Jazzový hudebník, idealizovaný jako tvůrce, jenž noc co noc vylévá srdce v improvizovaných sólech, předhazuje plody své inspirace nechápajícímu nebo lhostejnému obecenstvu a bezohledně spaluje svíčku tvůrčí i životní energie na obou koncích, stal se novým*

---

³ SADIE, Stanley. a John TYRRELL. The new Grove dictionary of music and musicians. 2nd ed. New York: Grove, 2001. ISBN 15-615-9239-0.

zosobněním romantického hrdiny, bohéma vzdorujícího společnosti až k naprostému a nevyhnutelnému sebezničení.”⁴

Podoby jazzu od “neworleankého” přes ragtime, swing, bebop, fusion, free jazz a další jeho odnože mi jako klasickému hudebníkovi nepřísluší podrobně popisovat a ani to není tématem práce. Ovšem jsem si vědom, že tento hudební styl je velmi frekventovaným a z výše popisovaného baru v New Yorku se jeho podoba nyní dostala na koncertní pódia, spojuje se s klasickým symfonickým orchestrem a hledá nové a nové využití. James Morrison se pohybuje v různých jazzových podobách a koncerty uzpůsobuje tomu, co je žádáno. Můžeme ho slyšet v malém jazzovém klubu, kde vystupuje se svým kvartetem, nebo navštívit jeho koncert s bigbandem a na druhé straně často vystupuje se symfonickým orchestrem nebo v jiných netradičních podobách.

Obrázek č. 1 - James Morrison na koncertě v Českém Krumlově v roce 2010

Zdroj: Český Krumlov INFO: James Morrison [online]. [cit. 2018-04-18].
Dostupné z: <http://www.ckrumlov.info/img.php?img=10073044&LANG=e>

---

⁴ ŠKVORECKÝ, Josef a Lubomír DORŮŽKA. TVÁŘ JAZZU. Praha: Státní hudební vydavatelství, n. p., Praha, 1964.

4. Soubory Jamese Morrisona

Morrison vystupuje v mnoha souborech a orchestrech a je také zván jako sólista, aby zahrál se světovými bigbandy a různými uskupeními. Vybral jsem pouze několik souborů, se kterými Morrison vystupuje pravidelně a jsou pouze v jeho režii. Využil jsem situace a zeptal se jedné členky ČNSO, která v roce 2016 doprovázela kvartet při koncertě v Praze.

4. 1. *James Morrison Quartet*

James Morrison Quartet je složen z rodiny Jamese Morrisona a přátel. Jamese Morrisona na trubku, trombon, saxofony a klavír, William Morrison na kytaru, Harry Morrison na kontrabas a baskytaru a Patrick Danao na bicí. Tito hudebníci velmi často spolupracují se zpěvačkou Hetty Kate, se kterou vystoupili mimojiné na mezinárodním festivalu Prague Proms 2016.

Obrázek č. 2 - James Morrison Quartet na festivalu Prague Proms v roce 2016

Zdroj: Prague Proms: archiv [online]. 2016 [cit. 2018-04-14]. Dostupné z: <http://2016.pragueproms.cz/cz/program/james-morrison/>

James Morrison Quartet koncertuje po celém světě. Jak ukazuje Obrázek č. 2, vystoupili s Českým národním symfonickým orchestrem naposledy v roce 2016. Orchester doprovázel jazzový kvartet pod vedením Kryštofa Marka. Název koncertu byl *Jazz od A do Z* a opravdu se jednalo o vývoj jazzu. Sám Morrison koncert uváděl. Program koncertu, který proběhl 17. července 2016 v pražském Obecním domě, byl následující.

WILLIAMS, Basin Street Blues (arr. Morrison)
HENDERSON, The Birth of the Blues
GOODMAN, Seven Come Eleven (arr. Morrison)
CARMICHAEL, *Stardust*
WALLER, Honeysuckle Rose (arr. LYALL)
ELLINGTON, Don't get around much anymore (arr. LYALL)
ELLINGTON, *Mood Indigo*
BASIE, Lil' Darlin'
ANDERSON, *El Gato*
GILLESPIE, A Night in Tunisia (arr. O'Boyle)
NOBLE, *Cherokee* (arr. Morrison)
DAVIS, *All Blues*
MONK, Round Midnight
JOBIM, Desafinado
HANCOCK, Chameleon (arr. JESSE)
ZAWINUL, *Birdland* (arr. JESSE)

Tento soubor hraje naprosto přirozeně. Členové jsou tak sehraní, že dokáží předpokládat, kam se hudba v danou chvíli vyvine. Koncertu v roce 2016 jsem se zúčastnil jako posluchač. Pro přiblížení jsem udělal krátký rozhovor s hornistkou Kristýnou Ratajovou, členkou Českého národního symfonického orchestru, která Jamese Morrisona doprovázela v orchestru a poznala ho krátce na zkouškách.

Rozhovor s Kristýnou Ratajovou proběhl 12. 4. 2018 v Praze.

Jaký je James Morrison jako člověk?

Moje setkání s Jamesem Morrisem je pro mě zážitkem na celý život. Nejen že je to špičkový hráč, ale zároveň i sympatický a velmi pokorný člověk. Členové kapely se celou dobu usmívali, hraní si doslova užívali a bylo vidět a především slyšet, že hudbou žijí.

Obrázek č. 3 - James Morrison Quartet na zkoušce v pražském studiu ČNSO s Kristýnou Ratajovou

Zdroj: osobní archiv Kristýny Ratajové

Jak probíhaly zkoušky na koncert v rámci Prague Proms?

Vzpomínám si, že jsme samozřejmě měli asi dvě frekvence bez kapely. Oni měli přiletět a měli jsme s nimi mít dvě další frekvence. Ovšem letadlo mělo zpoždění, a tak přišli do Hostivaře (do studia ČNSO, kde jsme zkoušeli) asi o dvě hodiny později. James si nedal ani tón a rovnou se začalo zkoušet. Hned po jeho prvních tónech celý orchestr přestal hrát, protože byli všichni jeho hrou úplně ohromeni:-). Následně proběhla celá zkouška, Morrison řekl, že je vše v pořádku a těší se na zítra a zrušila se večerní zkouška. Já jsem tam pak ještě zůstala, protože kvartet začal "jamovat". Udělala jsem si s nimi fotku a prohodila pár slov. Byli velmi ochotní a stále usměvaví.

Jaký byl koncert?

Sám si na něm byl, tak musíš posoudit ty. Ale pro mě to byl neuvěřitelný zážitek. Já jsem vyrůstala v rodině jazzového trumpetisty, takže jsem i tátu na koncert pozvala a měl velkou radost, že i když hraju na lesní roh, dostanu se občasně k jazzu. Byl to uvolněný večer, kdy James naprosto profesionálně dodržoval program koncertu a všechny domluvené věci. Koncertu předcházela generální zkouška, kde se vše samozřejmě přehrálo. Některé skladby jsme opravdu museli dostat do prstů, protože se jednalo o jazzové frázování, které nemá každý "symfonik" zažité. Ale myslím, že to dopadlo skvěle a každý si to užil. Pro mě je Morrison neuvěřitelnou osobností a být s ním na jednom pódiu, i když jako doprovod, si budu dlouho pamatovat! Bylo to inspirativní, intenzivní a jednoduše skvělé.

4. 2. James Morrison Academy Orchestra

Další "kapelou", se kterou James Morrison vystupuje, je *James Morrison Academy Orchestra*. Jedná se o big band mladé generace hudebníků z australské akademie jazzu. Morrison díky tomuto orchestru umožňuje mladým studentům jazzu, aby koncertovali přímo s ním a učili se od něj.

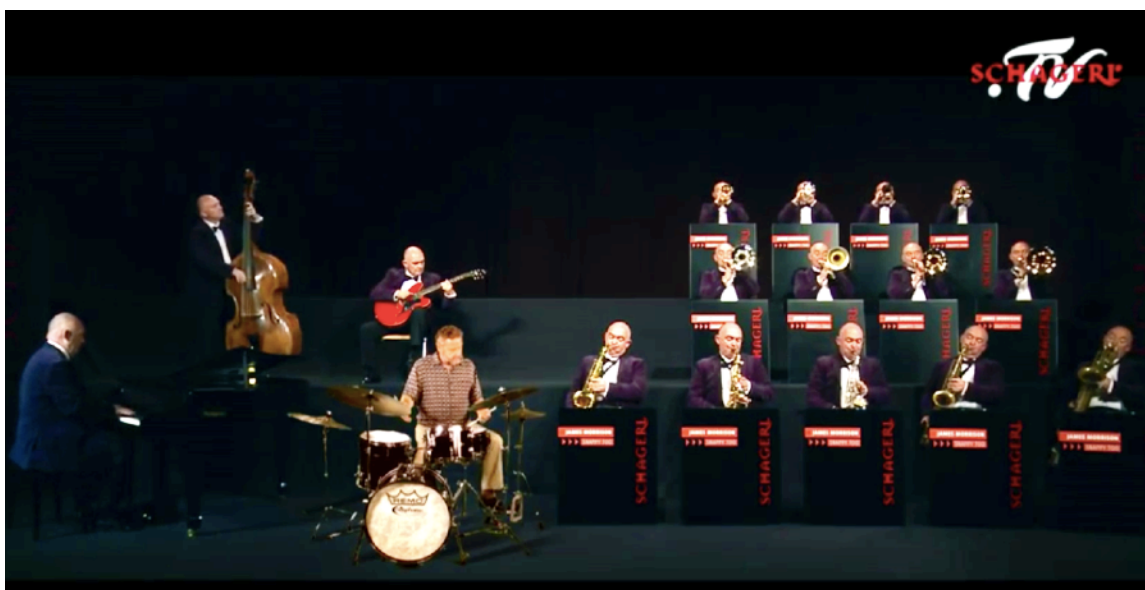

Obrázek č. 4 - James Morrison Academy Orchestra

Zdroj: Stonnington Jazz [online]. 2018 [cit. 2018-04-14]. Dostupné z: http://www.stonningtonjazz.com.au/event/opening_night/

4. 3. James Morrison a jeho "ONE MAN BAND"

Tento netradiční a unikátní soubor můžeme znát pouze z nahrávek. Jedná se, jak z názvu vyplývá, o soubor složený pouze z Jamese Morrisona, který obsluhuje trumpety, trombony, saxofony, a klavír a bubeníka Jeffa Hamiltona. Projekt je důkazem toho, že Morrison je instrumentalista, který nemá obdoby. Nikdo jiný na světě neovládá bravurně hru na tolik nástrojů. Fotografie ukazuje, jak Morrisone tento soubor propaguje na *youtube.com*.

Obrázek č. 5 - James Morrisone "ONE MAN BAND"

Zdroj: snímek obrazovky z *youtube.com*

5. Interpretační styl Jamese Morrisona

James Morrison je známý především jako přední trumpetista, ovšem stejně na takové úrovni hraje na trombon, saxofon a klavír. Při svých vystoupeních využívá všechny své nástroje, které střídá. Je to něco ojedinělého a tímto projevem je opravdu výjimečný.

James Morrison natočil do dnešní doby 22 CD. První v roce 1984 a prozatím poslední v loňském roce 2017. Každé CD je něčím originální a často si Morrison pozval další významné osobnosti nebo soubory, které se na natáčení podíleli. Při pečlivém poslechu jeho nahrávek je obdivuhodné to, že všechny nástroje, na které hraje, ovládá naprosto bravurně. Jak již zmiňuji v předchozí kapitole, James Morrison je znám jako multinstrumentalista, ale pro mě jako trumpetistu je to nepochopitelné a zároveň mě velmi fascinuje jeho zvuková představa a celkový "feeling". Je jedno, zda hraje na trubku, trombon nebo saxofon, na každý nástroj má velmi podobnou kulatou barvu zvuku. Pravděpodobně je to způsobeno jeho vynikající technikou dýchání, kdy při dýchání do nástroje má dech volný průběh. Nebrání mu ucpaný krk nebo jiné klasické problémy interpretů. Domnívám se, že mnoho hráčů tuto techniku hry neovládá a zaměřují se především na nátisk a svaly, to má za důsledek ne tak zajímavý a méně krásný tón.

Vybral jsem z jeho mnoha alb několik, které krátce charakterizuji.

V albu *Postcards From Down Under* z roku 1988 používá mnoho zvukových efektů jak u klavíru, tak u trubky. Předpokládám, že to byl hlavní záměr alba. Stylově je album velmi pestré, slyšíme zde Post Bop, Fusion, Jazz-Funk, Jazz-Latin. Nahrávka je spíše pro náročného posluchače, jedná se o opravdu moderní jazz, ovšem překvapí některými jednoduššími, tanečními až romantickými skladbami. James Morrisone v tomto albu střídá pístovou křídlovku a trombon a ve skladbách tanečního charakteru jazzovou B-trubku.

Další album *James Morrison & Adam Makowicz – Swiss Encounter – At The Montreux Jazz Festival – Live* z roku 1989 je nahrávka jazzového kvarteta v obsazení James Morrisone – trubka, trombon, eufonium, křídlovka, Adam Makowicz na klavír, Al Foster – bicí a Buster Williams –

kontrabas. Žánrově bych tento živý záznam koncertu popsal jako klasický jazz. Jedná se o malé obsazení kapely klasického jazzového kvarteta, který hraje především jazzové "standards". Poslední píseň tohoto alba "Blues for Judy" začíná Morrisone známým dvouhlasem na trombon. Sám do nástroje zpívá a zároveň hraje. Tuto specialitu používá na většině svých koncertů.

CD s názvem *Snappy Doo* z roku 1990 představuje náznak projektu, který Morrison dokončil v roce 2012 s názvem *Snappy Too* a jedná se o unikátní nahrávky, na kterých vystupuje James Morrison s důrazem na multiinstrumentaci. Sám nahrál celý orchestr. V roce 2012 si přizval pouze bubeníka Jeffa Hamiltona. V prvním případě se objeví ještě Herb Ellis na kytaru a Ray Brown na kontrabas. Morrison sám tedy natočil party všech trumpet, trombonů, saxofonů, kontrabas a piano. Na první nahrávce z roku 1990 hraje Morrisone na trubku značky Yamaha, v roce 2012 je již tvář firmy Schagerl a hraje výhradně na jejich nástroje. Opět Morrison představuje vícehlasé hraní na nástroj a samozřejmě je zde zřetelné totožné frázování a dokonalá souhra, kterou Morrison docílil studiovým nahráváním jednotlivých hlasů, ale především tím, že sám přesně natočil každý part. V posledním tracku alba z roku 1990 je orchestrální skladba bez rytmiky, kde Morrison vystřídá všechny nástroje, na které hrál.

Album *Manner Dangerous* z roku 1991 je celé v režii Jamese Morrisona, sám hraje opět na trubku, trombon, křídlovku, eufonium, tubu, tenorový a altový saxofon a klavír, na kontrabas je přizván Jonathan Zwartz, na bicí hraje bratr Jamese John Morrison, na kytaru Steve Birean a zpívá Venetta Fields.

Za zmínku stojí také záznam z live koncertu v Paříži z roku 1994 *James Morrison and The Hot Horn Happening* nebo z roku 1996 *Live At The Sydney Opera House*. Tento záznam obsahuje vynikající bigband pod vedením Jamese Morrisona, ovšem s prosazením všech hudebníků. Objevují se zde i zpěváci Darren Paul a Emma Pask.

James Morrison - Quartet z roku 1998 vydalo nakladatelství Morrison Records (nakladatelství přímo Jamese Morrisona).

James Morrison - European Sessions vzniklo v roce 1999 a mimojiné je zajímavá pasáž v páté skladbě, kdy se s trombonem objevuje smyčcový nástroj. Po prvním poslechu nebylo zřejmé, o jaký se jedná, ovšem předpokládám, že jde o kontrabas ve vysoké poloze s použitím smyčce.

James Morrison - Scream Machine z roku 2001 mne fascinuje zvukem a technikou hry ve vysokém rejstříku. James Morrisone nejspíš nemá žádné technické ani rozsahové hranice. Jednoduše pro něj není ve hře na trubku nic nemožné. Velmi zajímavou skladbou je *Fugue II.*, která je opravdu ve stylu "bachovské fugy", ovšem v jazzovém "kabátu", kdy James Morrison hraje na pikolo trubku, která se nyní používá při hře barokních koncertů. Morrison se tímto způsobem snažil velmi zdařile navodit atmosféru baroka.

Globalizace hudby, mezinárodní festivaly a dobré vztahy našich hudebníků se zahraničními umožňují vystoupení Jamese Morrisona v České republice a není nyní problém ho slyšet naživo. Především Jan Hasenöhr a jeho Prague Proms a celý Český národní symfonický orchestr a další mezinárodní festivaly umožňují českým posluchačům si poslechnout tyto zahraniční špičkové umělce.

Výše popsané postřehy z poslechu jeho nahrávek jsou jasným důkazem toho, že tvorba Jamese Morrisona je různorodá. Jelikož jeho hranice možnosti hry jsou velmi posunuté od běžný hráčů, může si dovolit experimentovat, ovšem troufám si tvrdit, že se vždy rád vrací k tradičnímu jazzu.

Od roku 2010 je James Morrisone hlavní tváří značky Schagerl, rakouské firmy, která vyrábí hudební nástroje. Podílí se na vývoji trumpet a trombonů, a samozřejmě na jejich nástroje hraje. Pravidelně vystupuje na Schagerl festivalu.

6. Významní jazzoví trumpetisté na Slovensku a v České republice

I u nás je mnoho špičkových jazzových trumpetistů, kteří se prosadili na tuzemské i zahraniční scéně. Velmi těžko lze vybrat ty nejvýznamnější, a proto jsem se rozhodl udělat výběr sedmi trumpetistů z České republiky a Slovenska, a to tak, abych obsáhl několik generačních linií. Fenomén hudby, v tomto případě fenomén jazzu, je u nás rozšířený stejně jako po celém světě, proto je důležité si uvědomit, že tuzemští umělci jsou osobnosti a pomáhají naši kulturu rozšiřovat dále.

6. 1. Jaromír Hnilička

Legendární jazzový trumpetista Jaromír Hnilička se narodil 11. února 1932 českým rodičům v Bratislavě. Byl to hudební nadšenec, skladatel, aranžér, pedagog, a především hráč na trubku. Vystudoval v Bratislavě konzervatoř a od roku 1955 hrál v Big Bandu Gustava Broma. Skoro celý život žil v Brně, kde i 7. prosince 2016 zemřel.

Jaromír Hnilička byl především výborný improvizátor, ale také skladatel. Jelikož byl brněnským patriotem, jsou i jeho kompozice s nádechem Moravy a Brna. Jeho dílo z roku 2012 Brněnská suite byla provedena B-side Bandem, další známá kompozice je Jazzová mše. Tento jazzový trumpetista bezpochyby patří ke klasické jazzové škole.

6. 1. Laco Deczi

Laco Deczi je v současné době neodmyslitelná jazzová ikona. Narodil se v roce 1938 ve vesnici Bernolákovo na Slovensku, ale od roku 1962 žil v Praze. V roce 1985 emigroval do Západního Německa, ale po čase se přestěhoval do Spojených států amerických, kde žije dodnes. Vystupoval s mnoha soubory, jako Sexteto Rokoko, Jazz Outsiders, dále v S+HQ Karla Velebného a Reduta kvartet. Založil Jazz Celulla v roce 1967, kde hrál s osobnostmi jako Laco Tropp, Svatopluk Košvanec, Josef Vejvoda a další. Byl členem Czechoslovak All Star Band., Jazzového orchestru Československého rozhlasu a Tanečního orchestru Československého rozhlasu.

Laco Deczi stojí také za vznikem několika sólových alb jako Sentumenta Trumpet, Jazz Goes To Beat či Jazz ze studia. Je také aktivním skladatelem a příležitostným malířem. Jeho hlasvní soubor Celula New York hraje především v USA, ale pravidelně jezdí do České republiky a na Slovensko. O jeho kontroverzním životě je možné se dočíst v knize "Na plný plyn", kterou o Lacu Daczim napsal Jiří Šebánek.

6. 2. Juraj Bartoš

Jeden z nejvýznamnějších jazzových trumpetistů na Slovensku i u nás je Juraj Bartoš. Tento slovenský trumpetista vystudoval konzervatoř v Bratislavě a Vysokou školu múzických umení v Bratislavě ve třídě Kamila Roška. Jako jeden z mála trumpetistů ovládá bravurně interpretaci klasické i jazzové hudby. Již mnoho let působí jako leader v big bandech, v letech 1980 až 1988 v Bratislavském big bandu, 1986 - 1990 v Big Band Konzervatória Bratislava. V letech 1988 - 1993 byl členem Kvartetu Emila Viklického. Od roku 1990 je leadrem orchestru Bratislava Hot Serenaders, který sám založil a působí zde i jako umělecký vedoucí. Orchester se zaměřuje na hudbu 20.-30. let.

Jako jeden z mála českých jazzových interpretů vystupuje či vystupoval po boku světových hvězd, jako Dizzi Gillespie a další. Zúčastnil se kurzů Brass Meeting v Grieskirchene (1994), kde vyhrál soutěž Repetition New-Orleans Jazz v Saint-Raphael. O rok později se stal sólistou big bandu European Broadcasting Union v Praze. Od roku 1996 byl členem Orchestru Gustava Broma. Dále Juraj Bartoš vystudoval postgraduální studium hry na trubku na VŠMU v Bratislavě. Založil také be-bopovou skupinu Hot House. Vyučuje jazzovou interpretaci na HF JAMU, která je jedinou katedrou jazzu v České republice i na Slovensku. Samozřejmě se věnuje i vážné hudbě a sólově vystupoval s mnoha významnými orchestry.⁵

Rozhodl jsem se s Jurajem Bartošem udělat rozhovor nejen o jazzu, ale i o názoru na Jamese Morrisona a o jeho zkušenostech jazzové a klasické interpretace při hře na trubku. Rozhovor proběhl pomocí emailové komunikace v Praze dne 18. dubna 2018.

---

⁵ LÁNA, Oldřich. Český hudební slovník: Juraj Bartoš [online]. 2006 [cit. 2018-04-15]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1001924

Obrázek č. 6 - Juraj Bartoš

Zdroj: Jazz.sk: Hudobníci. : Juraj Bartoš [online]. 2011 [cit. 2018-04-19].
Dostupné z: <https://www.jazz.sk/musicians/juraj-bartos>

Jak jste se dostal k jazzu a co pro Vás znamená?

S jazzom som prišiel do kontaktu vďaka môjmu bratovi Karolovi (trombón). Spolu s klasickou českou dychovkou (Vacek, Poncar, Vejvoda) bol jazz hudbou na ktorej som vyrastal. Sprvu to bol hlavne Louis Armstrong a swingové bigbandy, neskôr Dizzy Gillespie, Clifford Brown, Tom Harrell a ďalší jazzoví velikáni. Na otázku čo pre mňa znamená jazz odpoviem parafrázou na odpoveď známeho jazzového producenta a popularizátora tejto hudby na Hlase Ameriky Willisa Conovera: Jazz je pre mňa hudba, ktorú si vypočujem a zahrám vždy, keď chcem počúvať a hrať jazz.

Máte za sebou studium klasické trubky i mnoho úspěchů v klasické hudbě. Mohl byste popsat zásadní rozdíly mezi klasickou a jazzovou interpretací?

Odpoveď na túto otázku presahuje rozsah nášho rozhovoru, preto spomeniem iba vo všeobecnosti tak, ako rozdiely vnímam na základe vlastných skúseností ja:

- *improvizácia*
- *rytmus - jeho význam a štruktúra*
- *frázovanie*
- *tvorba tónu*
- *komunikácia medzi hudobníkmi*
- *komunikácia s publikom*

Proč jste zvolil raději hru v big bandu než v symfonickém orchestru?

Kvôli medziľudským vzťahom.

Je nyní Vaše působení ryze jazzové nebo se stále věnujete i klasické hře?

Klasickú hru pestujem pri (ne)pravidelnom cvičení na nástroj a sporadicky, ale o to radšej hrám sólové recitály s organistom prof. Jánom Vladimírom Michalkom a s komornými a symfonickými orchestrami.

Má bakalářská práce se zabývá jazzovou trúbkou a Jamesem Morrisonem. Jak se Vám s ním hrálo a při jaké příležitosti to bylo?

S Jamesom Morrisonom som absolvoval viacero koncertov ako člen Juvavum Brass Ensemble zo Salzburgu.

James je vynikajúci inštrumentalista, obdarený nielen virtuositou, ale aj nevšedným muzikantským cítením a inteligenciou. Táto kombinácia z neho robí jedného z najpopulárnejších a najžiadanejších jazzových hudobníkov súčasnosti.

Jaký máte názor na jeho styl/interpretaci?

Na túto otázku som už vlastne odpovedal, ale doplním, že jeho schopnosť s akou je bez prípravy schopný odohrať i tie najexponovanejšie pasáže je jedinečná. Netreba snád' pripomínať aj fakt, že je veľmi ťažko rozoznať, ktorý nástroj je jeho najobľúbenejším. Myslím teraz hlavne na trumpetu a trombón. Na oba nástroje hrá fantasticky.

Jací jsme Slováci a Češi jazzmani?

Stále lepší...

Jazz na vysoké škole je u nás celkom mladá záležitosť. Vyučujete ako jediný trumpetista jazz na HF JAMU, majú mladí trumpetisté o jazz zájem a je tento obor lukratívny?

Opravujem - na HF JAMU, katedre jazzovej interpretácie vyučuje jazzovú trumpetu ešte Mgr. Art. Jan Přibil.

Záujem o jazz v radách mladých trumpetistov je pomerne veľký, ale neodráža sa na stavoch žiakov na našej katedre. Dôvod je zároveň odpoveďou na druhú časť Vašej otázky - tento odbor nie je lukratívny. Tak ako každý iný vyžaduje plné nasadenie a nekonečné cvičenie a zdokonaľovanie. Zarovno však uplatnenie jazzového hudobníka u nás je horšie ako v prípade klasických trumpetistov, ktorí majú väčšie šance. Nemám na mysli počet príležitostí, ale ohodnotenie. Výnimkami sú iba tí, ktorí sú na špici a mali šťastie a odvahu sa uplatniť nielen doma, ale i za hranicami našich krajín a tí, ktorí sú schopní a ochotní hrať aj inú hudbu ako je jazz.

6. 2. Jan Hasenöhrl

Jan Hasenöhrl se narodil 2. dubna 1961 v Praze. Je to český trumpetista a manažer. Studoval na Pražské konzervatoři a následně HAMU u Václava Junka. Úspěšně se zúčastnil několika mezinárodních soutěží, jako Concertino Praga a Pražské jaro.

Již v sedmnácti letech nastoupil do Filmového symfonického orchestru a poté do orchestru Národního divadla a také Pražského komorního orchestru. Kromě klasické hry se věnuje především jazzu. V roce 1993 založil Český národní symfonický orchestr, jehož je ředitelem a také mezinárodní hudební festival Prague Proms. Spolupracuje s mnoha světovými osobnostmi, jako je Ennio Morricone, Andrea Bocelli a také James Morrison. S Jamesem Morrisonem již mnohokrát vystupoval na jednom pódiu. Jan Hasenöhrl natočil několik sólových skladeb převážně za doprovodu svého orchestru.

6. 3. Ondrej Juraši

Ondrej Juraši se narodil 17. prosince 1975 v Košicích. Studoval na Státní konzervatoři v Bratislavě a posléze působil v Armádnom umeleckom súbore a Symfonickém orchestru Slovenského rozhlasu. Od roku 1998 je leadrem Big Bandu Gustava Broma a Big Bandu Matúša Jakabčica. Působí jako leader v několika dalších orchestrech. Jako jeden z mála českých a slovenských trumpetistů účinkoval s Jamesem Morrisonem a mnoha dalšími osobnostmi jazzu.⁶

6. 4. Lukáš Koudelka

Lukáš Koudelka je dalším současným leadrem našich big bandů. Absolvoval Konzervatoř Jaroslava Ježka u Zdeňka Zaháhlky a od roku 2006 je leadrem Big Bandu Felixe Slováčka a působil v Big Bandu Českého rozhlasu. Dále spolupracuje s Big Bandem Gustava Broma, Bohemia Big Bandem, B-Side Bandem, Prague Brassivo. Vystupoval s osobnostmi, jako James Morrison, Bobby Shew či Arturo Sandoval. Působí i jako člen orchestru Divadla J. K. Tyla v Plzni a orchestru

---

⁶ Ondrej Juraši: Biografie [online]. [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <https://www.ondrejjurasi.com/bio>

Hudebního divadla v Karlíně. Nyní je leadrem B Side Bandu a doprovází zpěváka Vojtěcha Dyka.⁷

6. 3. Lukáš Oravec

Tento slovenský trumpetista mladé generace se narodil 21. října 1988 v Žilině. Studoval na Konzervatoriu v Žilině a byl přijat na Royal Academy of Music Aarhus v Dánsku, kde studoval klasickou hudbu u Christiana Steenstrupu a Martina Schustera. Rozhodl se rozšířit povědomí o jazzové trubce u Jakoba Buchanana. Po návratu studoval na HF JAMU v Brně klasickou trubku u Jana Brody a zároveň jazzovou interpretaci u Jana Přibila. Dva obory studoval i na stáži v Polsku na Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego Katowice, klasickou hudbu u Stanisława Dziewiora a jazz pod vedením Piotra Wojtasika. Jeho dalším pedagogem je výše zmíněný Juraj Bartoš a dále Jörg Engels.⁸

V současné době je Oravec především aktivním trumpetistou, který má vlastní projekty a koncertuje. Spolupracoval s mnoha bigbandy - RAMA Big Band, je členem Big Bandu Gustava Broma a Bandu Mila Suchomela. Jeho Lukáš Oravec Quartet je v současné době stěžejním projektem tohoto trumpetisty a má před sebou obsáhlé turné. Kvartet se skládá z Lukáše Oravce na trubku a křídlovku, Piotra Wyleżoła na klavír, Matiana Ševčíka na bicí a Tomáše Baroše na kontrabas.

---

⁷ Top Production: Lukáš Koudelka [online]. 2006 [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: http://www.top-production.cz/muzikanti/lukas_koudelka.htm

⁸ Lukáš Oravec: Životopis [online]. 2018 [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <http://www.lukasoravec.com/bio.htm>

Závěr

Touto prací jsem chtěl poukázat na výjimečnost Jamese Morrisona popsáním jeho života, způsobu hry a rozsahem jeho působení. Domnívám se, že jsem všechny tyto cíle naplnil. Během psaní a zjišťování informací kolem problematiky jsem byl velmi rád, že mi poskytl rozhovor vyjímečný slovenský trumpetista Juraj Bartoš, který s Jamesem Morrisonem již několikrát vystupoval a je především sám umělcem, který se v jazzu pohybuje. Zároveň se mi povedlo alespoň stručně charakterizovat styl Jamese Morrisona, a to díky poslechu mnoha jeho alb.

Další čeští a slovenští trumpetisté, které v poslední kapitole představuji, uzavírají práci a dokazují tak pokrok na jazzové scéně a výjimečnost tohoto stylu, který je rozšířený po celém světě.

Multiinstrumentalista James Morrison je pro mě unikátem, jelikož ovládá techniku hry na dechové nástroje takovým způsobem, že může nechat plynout tok hudby a nenechat se omezovat a zároveň experimentovat na nových projektech.

Použité informační zdroje

- [1] James Morrison: About James [online]. Australia, 2015 [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: <http://www.jamesmorrison.com/about/>
- [2] Stonnington Jazz [online]. 2018 [cit. 2018-04-14]. Dostupné z: http://www.stonningtonjazz.com.au/event/opening_night/
- [3] Prague Proms: archiv [online]. 2016 [cit. 2018-04-14]. Dostupné z: <http://2016.pragueproms.cz/cz/program/james-morrison/>
- [4] LÁNA, Oldřich. Český hudební slovník: Juraj Bartoš [online]. 2006 [cit. 2018-04-15]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1001924
- [5] Jaromír Hnilička: Biografie [online]. 2012 [cit. 2018-04-15]. Dostupné z: <http://www.jardahnilicka.cz/biografie.html>
- [6] Ondrej Juraši: Biografie [online]. [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <https://www.ondrejjurasi.com/bio>
- [7] Lukáš Oravec: Životopis [online]. 2018 [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <http://www.lukasoravec.com/bio.htm>
- [8] Top Production: Lukáš Koudelka [online]. 2006 [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: http://www.top-production.cz/muzikanti/lukas_koudelka.ht
- [9] Jazz.sk: Hudobníci. : Juraj Bartoš [online]. 2011 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <https://www.jazz.sk/musicians/juraj-bartos>